

College van burgemeester en wethouders

GOEDGEKEURD

Vergadering van 14 maart 2023

Beleid en Uitvoering - Samenleving en
Ontwikkeling

11	2023_B&W_00201	Informatienota over de stand van zaken nieuwe Wet Inburgering
-----------	---------------------------	--

Samenstelling:

Aanwezig:

de heer J.H. Bats, Burgemeester en voorzitter; de heer M. Smit, Wethouder; mevrouw T. Jongman, Wethouder; de heer B. Harmsma, Wethouder; de heer M. Scheringa, Wethouder; de heer M.W. de Graaf, Gemeentesecretaris

Samenvatting

Sinds 1 januari 2022 geeft de gemeente Steenwijkerland uitvoering aan de Wet inburgering 2021. In 2019 is de raad om advies gevraagd over de visie van dit nieuwe inburgeringsstelsel. Met deze informatienota wordt u geïnformeerd over hoe het inburgeringsstelsel in Steenwijkerland vorm heeft gekregen.

Informatienota

Inleiding

Sinds 1 januari 2022 is de Wet inburgering 2021 in werking. Deze informatienota omschrijft hoe er uitvoering is en wordt gegeven aan deze nieuwe wet binnen onze gemeente.

Leeswijzer

Deze informatienota geeft allereerst een samenvatting van de opgestelde visie over het inburgeringsstelsel. Deze visie is als bijlage bijgevoegd. In deze visie staat omschreven hoe het inburgeringsstelsel destijds ging veranderen. In deze informatienota staat aangegeven hoe deze verandering vorm heeft gekregen.

Na het bespreken van de visie gaat de nota in op het inburgeringsaanbod in de gemeente en de begeleiding die de statushouder daarbij ontvangt. Aan het eind worden de taakstelling voor 2023 en financiën toegelicht.

De Wet inburgering 2021 kent twee verschillende doelgroepen: Asielstatushouders en Gezins- en overige migranten.

- (Asiel)statushouders zijn vluchtelingen die door de Immigratie en Naturalisatiedienst (IND) worden erkend en een status krijgen.

- Gezinsmigranten zijn personen die hier voor gezinshereniging of gezinsvorming komen. Het gaat om personen die een Nederlandse partner hebben. Ook geestelijk bedienaren (dominees, priesters en imams) en vreemdelingen met een verblijfsvergunning voor een onbepaald verblijfsdoel zijn onderdeel van deze groep.

Kernboodschap

De Wet inburgering 2021 is nu een jaar van kracht. Het inburgeringsstelsel is veranderd. Sinds medio 2022 wonen de eerste statushouders die onder de wet vallen in onze gemeente. Het lokale inburgeringsstelsel staat en we hebben er inmiddels de nodige ervaring mee op kunnen doen. Met onze samenwerkingspartners geven we steeds verder vorm aan het lokale inburgeringsstelsel. We verbeteren de samenwerking en laten het programma steeds beter aansluiten op de behoefte van de inburgeraar.

Visie

In september 2019 heeft het college, na advies van de gemeenteraad, het Visiedocument Veranderopgave Wet Inburgering 2021 vastgesteld. Hierin staat vastgesteld hoe we invulling willen geven aan het lokale inburgeringsstelsel. Ook staat in deze visie aangegeven wat er veranderen ging ten opzichte van het oude stelsel. Onder 'Inburgeringsaanbod' staat aangegeven staat hoe het lokale inburgeringsaanbod er nu uit ziet.

De volledige visie is in de bijlage bijgevoegd. In deze visie zijn, in het kort, de volgende uitgangspunten vastgesteld:

1. Regie betekent voor ons het zo volledig mogelijk ondersteunen van statushouders in onze gemeente.
2. We vinden dat de brede intake uit twee gesprekken moet bestaan waarin we een zo compleet mogelijk beeld van de statushouder krijgen.
3. We houden vast aan gemiddeld elke drie maanden een voortgangsgesprek.
4. Het opleggen van bestuurlijke boetes mag niet leiden tot (onnodige) schuldenproblematiek, wat tot andersoortige problemen leidt.
5. Zoveel mogelijk inburgeringsplichtigen onder de leeftijd van 28 jaar worden aangemeld voor de onderwijsroute.
6. De inburgeringsactiviteiten zijn, zoveel mogelijk, lokaal en gericht op de praktijk zodat het aansluit bij de mogelijkheden van de deelnemers.
7. Binnen de eerste 6 maanden starten we wel met het aanleren van financiële vaardigheden in Nederland. Bij hoge uitzondering verlengen we het financieel ontzorgen.

Inburgeringsaanbod

De doelstelling van de Wet inburgering 2021 is dat inburgeraars snel en volwaardig mee doen in de maatschappij, het liefst via betaald werk. Om deze doelstelling te bereiken, zijn verschillende voorzieningen voor de inburgeraar opgezet.

De gemeenten zijn verplicht de volgende onderdelen uit de Wet inburgering aan te bieden. Alle onderdelen worden aangeboden voor asielstatushouders en een deel ook voor gezins- en overige migranten. In onderstaand tabel staan de verschillende onderdelen en voor welke doelgroepen worden aangeboden. Alle onderdelen worden onder aan de tabel verder toegelicht.

Aanbod	Asielstatushouders	Gezins- en overige migranten
Een van de 3 leerroutes, inclusief KNM	x	

Alfabetisering (voor zover opgenomen in het PIP)	X	
Module Arbeidsmarkt en Participatie (MAP)	X	x
Begeleiding bij de inburgering	X	x
Participatieverklaringstraject (PVT)	X	x
Financieel ontzorgen	x	
Maatschappelijke begeleiding	x	

Leerroutes

Het Kennis maken met de Nederlandse Maatschappij (KNM), het leren van de Nederlandse taal en het doen van participatieactiviteiten komen samen in de leerroutes. Het doel is dat elke inburgeraar op het hoogst mogelijke taalniveau inburgert. De gemeente biedt drie duale leerroutes aan:

- De B1-route is een route gericht op inburgering en participatie met als doel om B1 taalniveau te behalen. Het doel van deze route is dat inburgeraars (gedurende de route) doorstromen naar (betaald) werk.
- De Onderwijsroute is een traject waarbij de inburgeraar niet alleen Nederlands leert op B1-niveau, maar tegelijkertijd wordt voorbereid op een vervolgopleiding. Het is een taalschakeltraject waarbij naast de inburgeringslessen ook vakken zoals rekenen, Engels en wiskunde worden gegeven. Zoals in de visie staat omschreven, worden zoveel mogelijk inburgeraars onder de 28 voor deze route aangemeld.
- De Zelfredzaamheidsroute is bedoeld voor inburgeraars voor wie het niet haalbaar is om taalniveau A2 binnen drie jaar (de inburgeringstermijn) te behalen. De Z-route is een maatwerktraject. Door middel van taal en participatie wordt gewerkt aan het vergroten van zijn zelfredzaamheid. Alfabetisering is onderdeel van deze route.

De B1-route en de Zelfredzaamheidsroute worden aangeboden door ROC de Friese Poort. Zij hebben een les locatie in Steenwijk (de Meenthe) en in Emmeloord. Hiermee zijn de leslocaties voor alle inburgeraars bereikbaar. De Onderwijsroute op hbo-niveau wordt uitgevoerd door Windesheim. Op mbo-niveau wordt dit uitgevoerd door het samenwerkingsverband van Landstede en Deltion. Beide in Zwolle.

Naar landelijke verwachting gaan 60% van alle inburgeraars naar de B1-route. 25% naar de onderwijsroute en 15% naar de zelfredzaamheidsroute.

Participatieverklaringstraject (hierna: PVT)

Gedurende het PVT maken inburgeraars kennis met de normen en waarden van de Nederlandse samenleving. De kernwaarden vrijheid, gelijkheid, solidariteit en participatie komen hierin aan bod. Het traject wordt verzorgd door Vluchtelingenwerk. Ook geven maatschappelijke partners, zoals de GGD, gastlessen over hun werkzaamheden. Het traject wordt afgesloten met het ondertekenen van de participatieverklaring.

Module arbeidsmarkt en Participatie (hierna: MAP)

De MAP is erop gericht om inburgeraars kennis te laten maken met werken in Nederland. De module bestaat uit een deel theorielessen en een stage. De module wordt ontwikkeld en aangeboden door de Noordwestgroep.

De MAP alleen is vaak niet voldoende om inburgeraars te helpen met het vinden van betaald werk. Daarom wordt komend jaar gewerkt aan een traject om inburgeraars extra werknemersvaardigheden aan te leren.

Begeleiding vanuit de gemeente

De inburgeraar staat er niet alleen voor, maar wordt goed ondersteund. Deze ondersteuning ziet er als volgt uit:

Warme overdracht

De begeleiding vanuit de gemeente start voor asielstatushouders, zoals beschreven in de visie, al in het AZC: De warme overdracht. Dit is een driegesprek tussen de statushouder, het Centraal Orgaan opvang Asielzoekers (COA) en de Inburgeringsconsulent van de gemeente. Het gesprek vindt, het liefst fysiek, in Steenwijkerland plaats. Het doel van het gesprek is het leren kennen van de statushouder en ervoor te zorgen dat de statushouder soepel van het AZC over gaat naar de gemeente.

Brede intake en leerbaarheidstoets

Het tweede gesprek is het brede intake gesprek. Voor gezins- en overige migranten is dit het eerste gesprek. Zijn komen immers niet via het AZC Nederland binnen. Het gesprek wordt gevoerd door de inburgeringsconsulent van de gemeente. De intake gaat over verschillende leefgebieden, zodat we een zo compleet mogelijk beeld van de inburgeraar en zijn/haar gezin hebben. Naast het gesprek wordt ook de leerbaarheidstoets afgenomen. Deze wettelijke toets geeft aan of een inburgeraar binnen drie jaar B1 taalniveau kan behalen. Dit geeft een indicatie voor de meest passende leerroute.

Regionale Opvang Locatie

Momenteel wordt de brede intake en de leerbaarheidstoets bij de statushouder afgenomen wanneer deze in de gemeente is komen te wonen. In de informatienota over de inhoudelijke inrichting van de Regionale Opvang Locatie (ROL) staat omschreven dat het doel is om de inburgering al eerder op de ROL te laten starten. Dit betekent dat inburgeraars dan nog op de ROL in Zwolle wonen, maar al wel gebruik maken van het aanbod in Steenwijkerland. De statushouder reizen dan naar Steenwijk om dit aanbod te volgen. Momenteel is een projectgroep bezig met het vormgeven van deze ROL.

Persoonlijk Plan Inburgering en Participatie (hierna: PIP)

De uitkomsten van de brede intake en de leerbaarheidstoets worden verwerkt in het PIP. Het PIP is een breed plan om naar vermogen mee te kunnen doen in de maatschappij. Hierin staan de doelstellingen vermeld waar een inburgeraar aan gaat werken en welke leerroute en participatieactiviteiten hij hiervoor gaat volgen.

Voortgangsgesprekken

De gemeente heeft de regie op het inburgeringstraject. De consulent voert elke drie maanden voortgangsgesprekken met de inburgeraar, de taaldocent en de maatschappelijk begeleider. Zodra de inburgeraar klaar is om vrijwilligers- of betaald werk te doen, sluit ook vanuit het werk een contactpersoon aan.

Maatschappelijke begeleiding

Naast de begeleiding van de gemeente, krijgt de statushouder ook een maatschappelijk begeleider van Vluchtelingenwerk toegewezen. De maatschappelijk begeleider ondersteunt de nieuwkomer bij de

verhuizing en biedt administratieve ondersteuning. Denk hierbij aan het ondertekenen van het huurcontract, zorgverzekering uitzoeken en het aanvragen van gas/ water/ licht.

Ook werkt de maatschappelijke begeleider aan het vergroten van de zelfredzaamheid. Het doel is dat de statushouder aan het eind van de maatschappelijke begeleiding een 'samen redzame' inwoner van Steenwijkerland is. Dat betekent niet dat deze alles zelf kan, maar wel dat deze de weg naar de juiste maatschappelijk instanties weet te vinden. Als een statushouder na de periode Maatschappelijke begeleiding nog niet zelfredzaam genoeg is, wordt Sociaalwerk de Kop via een warme overdracht betrokken.

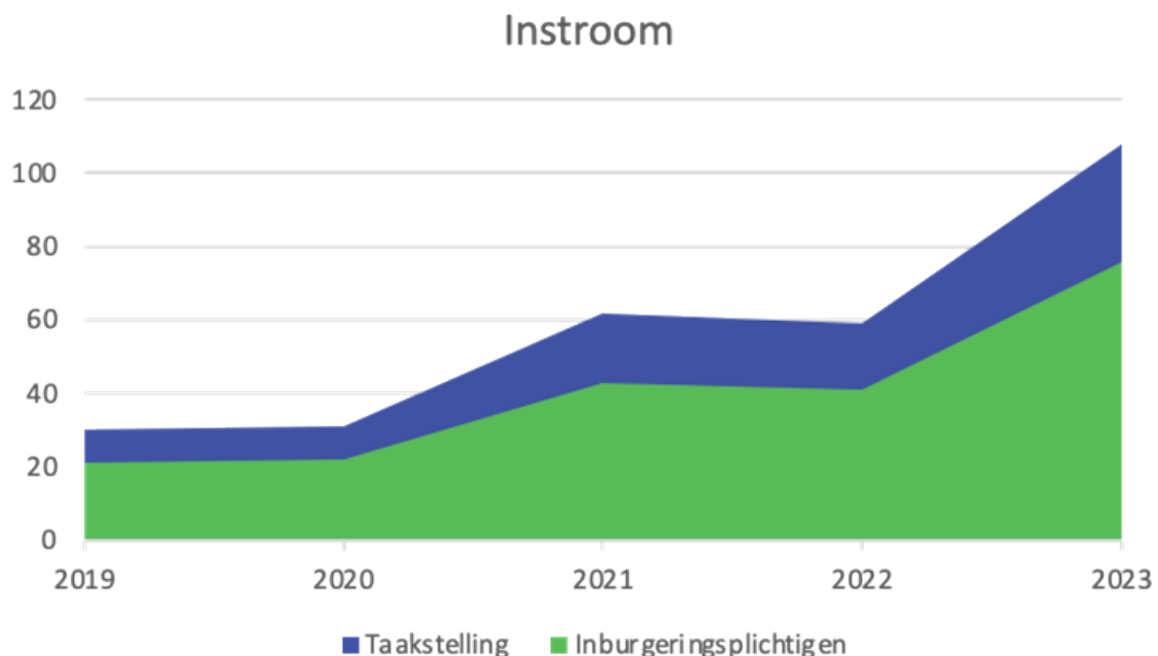
Financieel ontzorgen en financiële zelfredzaamheid

Tijdens de eerste zes maanden wordt een bijstandsgerechtigde statushouder financieel ontzorgd. Dit is een wettelijke verlichting. De gemeente betaalt de belangrijkste vaste lasten (huur, GWL en de zorgverzekering) van de inburgeraar vanuit de uitkering. Het restant van de uitkering ontvangt de statushouder als leefgeld.

Tijdens de financieel ontzorgen leert de statushouder het Nederlands financieel stelsel kennen. Hij krijgt hiervoor begeleiding vanuit Vluchtelingenwerk en volgt een cursus Eurowijzer. Het doel van deze begeleiding is dat een inburgeraar na zes maanden financieel zelfredzaam is om zijn/haar eigen financiën te beheren. Bij hoge uitzondering wordt de periode van ontzorgen verlengd.

Aantallen

De gemeente ontvangt ieder half jaar van het Rijk een huisvestingstaakstelling. Dit zijn het aantal statushouders dat de gemeente moet huisvesten in het komende half jaar. De taakstelling is inclusief kinderen. Deze zijn niet inburgeringsplichtig. Gemiddeld genomen is 70% van de gehuisveste statushouders inburgeringsplichtig (tussen de 18 en 65 jaar). Bijgevoegde grafiek geeft de ontwikkeling van de taakstelling in de afgelopen jaren weer.

Grafiek 1: Taakstelling statushouders gemeente Steenwijkerland

Financiën

Om uitvoering te geven aan de taken die voortvloeien uit de Wet inburgering, ontvangt de gemeente middelen van het Rijk. De middelen zijn verdeeld over twee uitkeringen:

- Een Specifieke Uitkering (SPUK)
- Uitvoeringsmiddelen

Specifieke uitkering (SPUK)

Deze uitkering is bestemd voor de verschillende inburgeringsvoorzieningen. Per statushouder ontvangt de gemeente in drie jaar tijd € 13.680,74. Deze SPUK-middelen worden voor de volgende voorzieningen ingezet:

- MAP
- PVT
- Maatschappelijke begeleiding
- De Leerroutes (B1-, Z- & Onderwijsroute)
- Tolken

De kosten van bovenstaande activiteiten vallen binnen de budgetten die het Rijk hiervoor beschikbaar stelt. Omdat de kosten voor de Onderwijsroute hoger liggen dan de kosten de B1- en Z-route, ontvangt de gemeente een extra aparte specifieke uitkering voor de onderwijsroute.

Uitvoeringsmiddelen

Naast middelen voor de uitvoering van de verschillende inburgeringstrajecten, ontvangt de gemeente Steenwijkerland ook extra middelen voor de interne uitvoering van de Wet inburgering 2021. Dit zijn integrale middelen die beschikbaar komen via het gemeentefonds. Per jaar bedraagt dit ongeveer € 130.000.

De gemeente Steenwijkerland voerde voor 2022 ook al werkzaamheden uit voor de Wet inburgering 2013. De extra middelen worden gebruikt om de extra werkzaamheden te financieren. Deze extra middelen zijn bestemd voor de uitvoering van:

- het opstellen van het PIP (*incl. warme overdracht, leerbaarheidstoets en brede intake*);
- het voeren van regie door de inburgeringsconsulenten;
- het financieel ontzorgen;
- beleidsondersteuning.

Hiermee blijven we binnen het budget dat het Rijk voor de uitvoering van de wet beschikbaar stelt. De financiële consequenties van deze activiteiten zijn verwerkt in de najaarsnota van 2022. Hierin zijn we uitgegaan van 34 statushouders per jaar. De SPUK-middelen stijgen mee met het aantal inburgeraars dat een gemeente huisvest.

Consequenties voor de gemeente

De gemeente Steenwijkerland heeft sinds 2022 de wettelijke taak tot de uitvoering van de Wet inburgering 2021. Hoe hier uitvoering aan is gegeven, staat in deze raadsinformatienota omschreven.

Communicatie

Deze raadsinformatienota is informatief. Op basis van deze nota zijn extra communicatiestappen niet van toepassing.

Vervolg

We blijven ons inzetten voor het verbeteren van het inburgeringsstelsel. Het inburgeringsstelsel is een lerend stelsel. Samen met de uitvoeringspartijen werken we samen aan het aanbrengen van

verbeteringen. Op het moment dat hier grote veranderingen in plaats vinden, wordt de raad hierover geïnformeerd.

Besluit

In te stemmen met de informatienota over stand van zaken rondom de Wet inburgering 2021.

Bijlagen

1. Visie op uitvoering Wet Inburgering 2021 .pdf

**Visie op de uitvoering van:
Veranderopgave Wet Inburgering 2021
Gemeente Steenwijkerland**

**Versie 1.0
September 2019**

Inleiding

Het huidige inburgeringssysteem gaat veranderen. Op 25 juni 2019 heeft minister Koolmees van het ministerie van Sociale Zaken en Werkgelegenheid de concept wettekst 'Wet Inburgering 20..' gepubliceerd, met de verwachte ingangsdatum van 1 januari 2021. Zowel de wettekst als de memorie van toelichting geven inzicht in de inhoudelijke verandering als ook in de rol- en taakverdeling. Het doel van het nieuwe inburgeringsstelsel is dat inburgeringsplichtigen snel en volwaardig gaan meedoen in de Nederlandse maatschappij, liefst via betaald werk.

In de memorie van toelichting valt te lezen dat er geen decentralisatie op het inburgeringsbeleid gaat zijn, maar op uitvoeringsniveau. Diverse belangrijke details van het wetsvoorstel worden in een later stadium bij of krachtens een Algemene Maatregel van Bestuur bepaald.

Het visiedocument Veranderopgave Wet Inburgering 2021 is een manier om proactief (uitvoerings)beleid te vormen en niet reactief te wachten tot de nadere details van de Wet Inburgering bekend zijn en de implementatietijd beperkt is. Dit visiedocument is een combinatie van inhoudelijke uitgangspunten, inzicht in de bijbehorende gemeentelijke uitvoeringsprocessen en enkele pilotactiviteiten om reeds te starten en ook de huidige groep al te laten profiteren van de verbeteringen in het stelsel.

Begrippen

Statushouder:	Wanneer een vluchteling in Nederland een verblijfsvergunning ontvangt, dan gebruiken we daarna de term statushouder (afgeleid van verblijfstatus)
Inburgeringsplichtige/ inburgeraar:	Personen die verplicht zijn hun inburgeringsexamen te halen. Dit zijn vreemdelingen, conform de Vreemdelingenwet, met een verblijfstatus die tussen 16 en 67 jaar oud zijn.

Inhoud

Wat gaat er veranderen: inhoudelijk	4
Wat gaat er veranderen: processen	7
Processen: wat kunnen we nu al testen en evalueren?	8

Er zijn in het concept wetsvoorstel enkele grote veranderingen genoemd ten opzichte van de huidige situatie. Binnen de beleidsruimte die het wetsvoorstel biedt is, per onderdeel, de Steenwijkerlandse visie op de veranderopgave verwoord.

Regie gaat naar de gemeente

In de huidige situatie is de inburgeringsplichtige zelf verantwoordelijk voor zijn inburgering. Dit betekent dat hij/zij een lening aanvraagt bij DUO en zelf een inburgeringscursus kiest. Als gemeente heb je formeel geen inzicht in de voortgang van deze inburgeringslessen.

In de memorie van toelichting van het concept Wet Inburgering 20.. staat dat de regierol van de gemeente de regie over de *uitvoering* behelst en het inburgerings*beleid* niet gedecentraliseerd wordt. Daarnaast wordt in het nieuwe inburgeringsstelsel gewerkt met een prestatiebekostiging: de verwachting is echter dat er pas na 2024 met prestatie-indicatoren gewerkt zal worden.

Regie betekent voor ons het zo integraal mogelijk ondersteunen van statushouders in onze gemeente. Het halen van het inburgeringsexamen en inzet leveren om zo goed mogelijk te integreren blijft echter de verantwoordelijkheid van de inburgeraar zelf. Maar wij zullen hem/haar daarin, door het leveren van maatwerk, zo goed mogelijk faciliteren.

Brede intake en Plan Inburgering en Participatie (PIP)

Met elke inburgeraar wordt onder de nieuwe wet een brede intake afgenomen. Hierbij wordt onder andere gevraagd naar de werkervaring in het land van herkomst, competenties, ambities en mentaal welbevinden. Onder de nieuwe wet wordt geacht dat deze intake al plaats vindt na de koppeling aan een gemeente, maar voor de daadwerkelijke huisvesting in de gemeente. Naar aanleiding van de brede intake, inclusief een leerbaarheidstoets, wordt een persoonlijk Plan Inburgering en Participatie opgesteld. Dit PIP heeft de vorm van een beschikking, waarin zowel resultaten staan geformuleerd als ook welk inburgeringstraject iemand gaat volgen.

Wij vinden dat de brede intake uit 2 gesprekken dient te bestaan: 1 voorafgaand aan de huisvesting in de gemeente en 1 daarna. De brede intake moet gaan over verschillende leefgebieden, zodat we een zo compleet mogelijk beeld van de statushouder en zijn/haar gezin hebben. Zo kunnen we een realistisch, integraal en haalbaar PIP opstellen, om ten volste de ontwikkeling van inburgeraars te stimuleren.

Voortgang en handhaving

De evaluatie van de huidige Wet Inburgering wijst uit dat een grote groep inburgeringsplichtigen intrinsiek gemotiveerd is om de taal te leren en te slagen voor het examen, maar hier niet altijd in slaagt. Toch valt niet uit te sluiten dat er ook inburgeringsplichtigen zijn voor wie de inburgering niet vanzelfsprekend is en die verzuimen om daarin hun verantwoordelijkheid te nemen.

In het nieuwe wetsvoorstel krijgt de gemeente ook een (nieuwe) rol in de voortgang en handhaving. Na het beschikken van het PIP aan de inburgeraar volgen er voortgangsgesprekken waarin de gestelde resultaten gevolgd worden. Het concept wetsvoorstel stelt 2 voortgangsgesprekken per jaar voor. Op dit moment voeren we in onze gemeente gemiddeld 4 voortgangsgesprekken per jaar, omdat er vooral ook in het eerste jaar veel gebeurt in het leven van

de statushouder. Denk hierbij bijvoorbeeld aan de impact van het wel/niet slagen van gezinshereniging of na een lange periode van overleving ineens in een rustfase komen. Dit heeft vaak invloed op de voortgang in de inburgeringslessen, waarbij het preventief werkt om grip te houden op de voortgang. Op die manier kan tijdig, waar nodig, bijgestuurd of extra ondersteund worden.

De handhavende taak van de gemeente in het nieuwe wetsvoorstel is gericht op de resultaten in het PIP. De gemeente krijgt de bevoegdheid om aan inburgeringsplichtigen die verwijtbaar het PIP niet nakomen een bestuurlijke boete op te leggen.

Naast de gemeente krijgt ook DUO een handhavende taak: Voor het niet (tijdig) voldoen aan de inburgeringsplicht legt zij bestuurlijke boetes op aan de inburgeraars.

We houden vast aan gemiddeld elke 3 maanden een voortgangsgesprek als dat past binnen de financiële middelen, om tijdig te kunnen sturen en ingrijpen op de resultaten van het PIP. Daarnaast moet het opleggen van bestuurlijke boetes niet resulteren in (onnodige) schuldenproblematiek, wat tot andersoortige problemen leidt.

Verandering in inburgerinstrajecten:

Standaardroute: taalniveau van A2 naar B1

In de huidige situatie heeft iemand aan zijn inburgeringsplicht voldaan wanneer hij/zij een inburgeringsexamen, onderdeel taal, op taalniveau A2 haalt. Met ingang van de nieuwe wet wordt dit niveau verhoogd naar B1, om het zo snel mogelijk mee kunnen doen in onze maatschappij te bevorderen. Wanneer aantoonbaar voldoende inspanning is gepleegd dan kan op onderdelen het niveau verlaagd worden naar A2. Het aanbod dient zoveel mogelijk dual te zijn: een combinatie van taal en praktijk (werk).

Onderwijsroute

Een Nederlands diploma biedt de meeste kans op duurzaam werk. Om die reden wordt het binnen de nieuwe wet mogelijk (en gestimuleerd) voor inburgeraars van 18 t/m 27 jaar om wetenschappelijk- of beroepsonderwijs te volgen. Zij zullen allen starten in een taalschakeltraject: een intensief traject van gemiddeld 1,5 jaar gericht op instroom in een MBO/HBO/WO vervolgopleiding. Na het afronden van het taalschakeltraject, waarbij minimaal taalniveau B1 wordt behaald, plus het doorlopen van het Participatieverklaringstraject (PVT) heeft de deelnemer aan zijn/haar inburgeringsplicht voldaan.

Het benutten van de onderwijspotentie van jonge inburgeringsplichtigen is voor beide partijen van meerwaarde. Het biedt de inburgeraar meer kansen in onze maatschappij, met een groeiend gevoel van eigenwaarde, en tegelijkertijd een antwoord op de groeiende vraag om arbeidskrachten in onze regio. Daarom is het uitgangspunt: Zoveel mogelijk inburgeringsplichtigen onder de 28 worden aangemeld voor de onderwijsroute.

Zelfstandig met taal-route (Z-route)

Een deel van de inburgeringsplichtigen heeft voor hun komst naar Nederland in het land van herkomst niet of nauwelijks een opleiding genoten, heeft een lage leerbaarheid en/of is analfabeet. Binnen het huidige inburgeringsstelsel wordt een groot deel van deze groep ontheven van hun

inburgeringsplicht op grond van aantoonbaar geleverde inspanningen, omdat zij de examenonderdelen op taalniveau A2 niet halen.

Deze ontheffing werkt echter de integratie en gezonde toekomst in onze samenleving tegen. Om die reden wordt in de nieuwe Wet Inburgering een traject aangeboden om iedere inburgeraar een zo hoog mogelijk taalniveau te leren en voldoende vaardigheden te geven om in Nederland zelfstandig hun weg te kunnen vinden: de Zelfstandig met taal-route (Z-route). Deze route kent geen theoretische examinering, maar een eindgesprek. Daarnaast zal er een inspanningsplicht zijn van 800 uur taal(onderwijs) en 800 uur op het gebied van activering en participatie.

Bij veel inburgeraars is er geen sprake van onwil tot inburgeren. De huidige vorm van het lesaanbod past echter niet bij hun mogelijkheden of niveau. Om deze inwoners niet tot buitenstaanders te maken, creëren wij een lokaal en praktijkgericht aanbod dat aansluit bij de mogelijkheden van de deelnemers.

Financieel ontzorgen

Voor statushouders is vaak het Nederlandse financiële systeem van toeslagen, naheffingen, eigen risico en afrekeningen in het begin te complex. In de nieuwe wet wordt daarom vastgelegd dat statushouders verplicht 6 maanden financieel ontzorgd worden. Dit betekent dat vanuit de bijstandsuitkering huur, gas, water, elektriciteit en zorgverzekering door de gemeente worden betaald. Na de 6 maanden kan per individu besloten worden of dit wordt verlengd.

Leren omgaan met geld leer je het beste met echt geld. We zullen alleen bij hoge uitzondering de periode van ontzorgen verlengen. Binnen de eerste 6 maanden starten we wel al met het aanleren van financiële vaardigheden in Nederland.

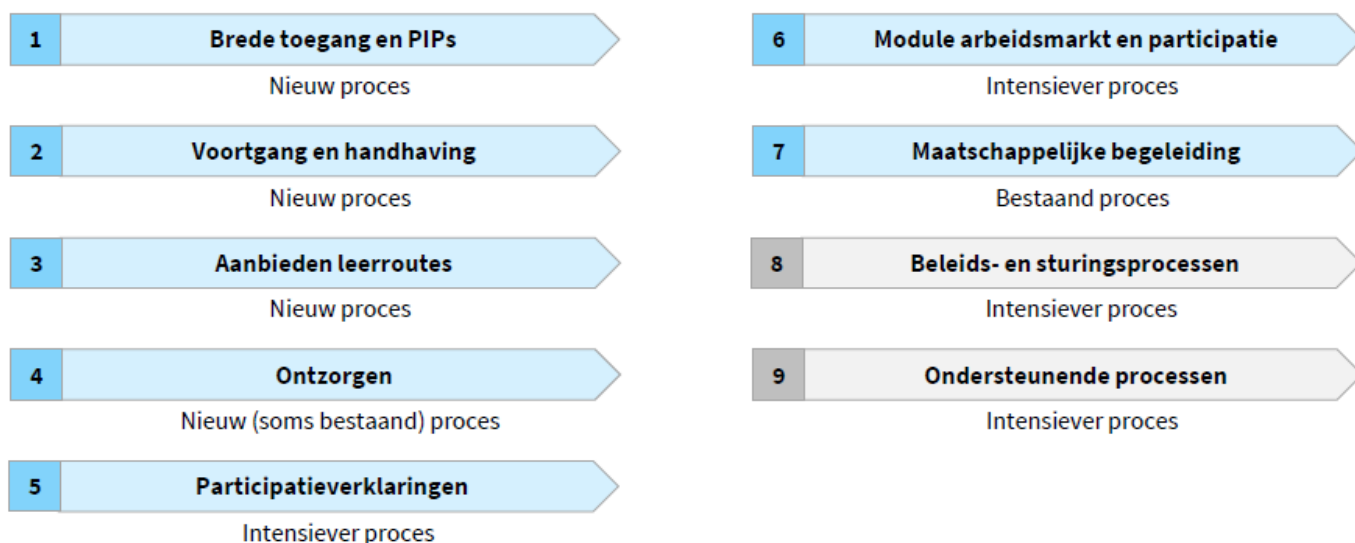
Gemeentelijke financiële middelen

In augustus 2019 heeft Andersson Elffers Felix namens het ministerie van SZW een kostenonderzoek uit naar de structurele gemeentelijke uitvoeringskosten. Op basis van dit onderzoek doet het Centraal Plan Bureau in september 2019 een doorberekening van de totale kosten voor de implementatie en uitvoering van het concept wetsvoorstel. Op dit moment is nog onbekend welke financiële middelen het Rijk beschikbaar gaat stellen aan gemeentes voor uitvoering van de Wet Inburgering 20.. Naar verwachting worden de gemeentelijke uitvoeringskosten verstrekt via het Gemeentefonds en de financiële middelen voor het inkopen van leerroutes en ondersteuning middels een specifieke uitkering.

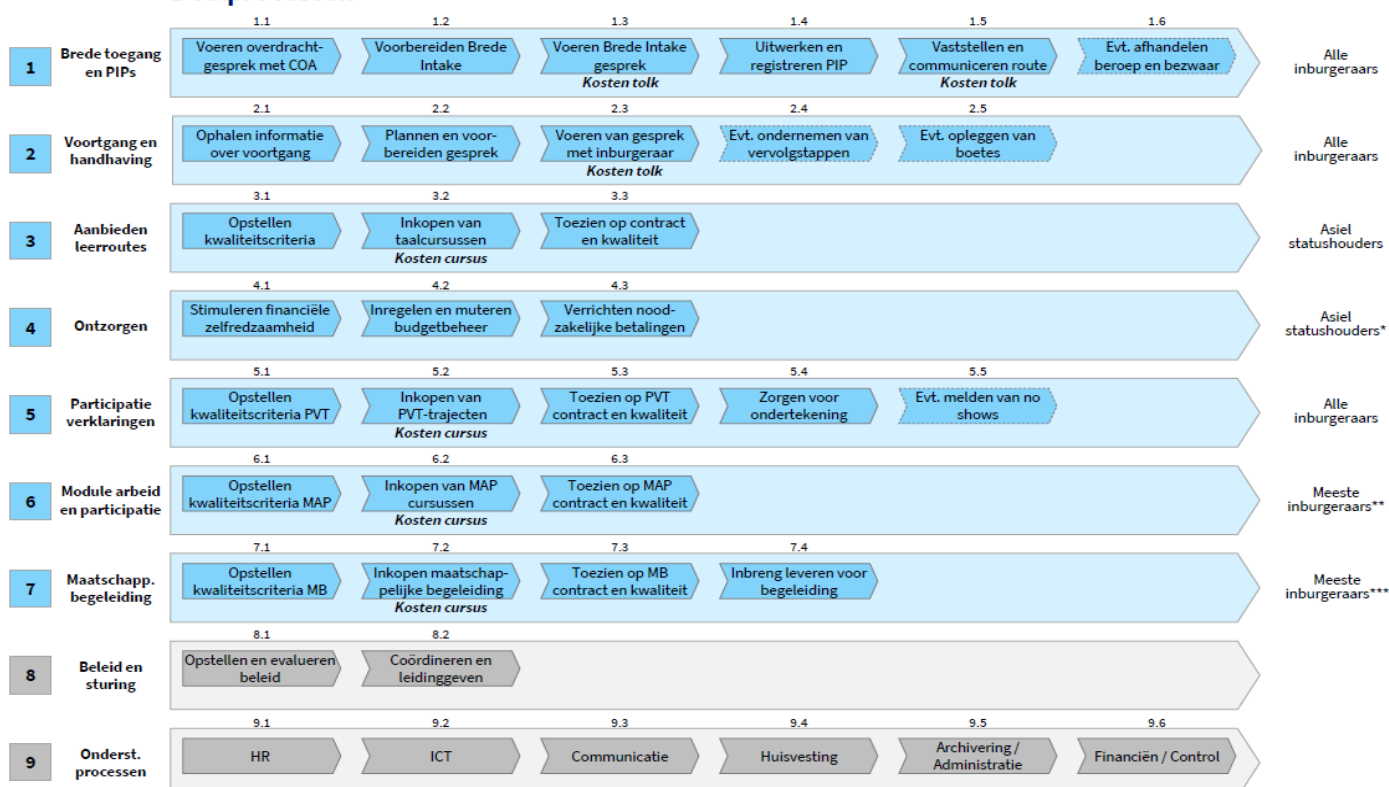
In 2019 en 2020 ontvangen gemeentes een incidentele Rijksbijdrage, die dient te worden ingezet voor een soepele overgang naar de nieuwe Wet en/of taalverbetering onder inburgeraars. Voor Steenwijkerland betekent dit tweemaal € 50.949,00. Dit zal onder andere worden ingezet voor de processen waarmee we tot invoering van de nieuwe Wet willen experimenteren. Deze staan in het hoofdstuk 'Wat kunnen we nu al testen en evalueren?' nader toegelicht.

De nieuwe taken voor de gemeente zoals die in het concept wetsvoorstel geschreven staan, betekent dat er ook een toename in de bijbehorende processen is. Onderstaand overzicht geeft een beeld van de 9 processen en de onderliggende deelprocessen. Het betreft hier de structurele processen die minimaal nodig zijn om aan de nieuwe Wet Inburgering te voldoen en niet de incidentele processen die nodig zijn voor de opstart en implementatie daarvan.

Processen

Deelprocessen

* Alleen bijstandsgerechtigde asielstatushouders

Brede intake

Op dit moment voeren zowel de consulenten Inburgering van de IGSD als Vluchtelingenwerk een intake gesprek met statushouders wanneer ze zich in onze gemeente vestigen. Dit gaan we combineren tot 1 intake (verdeeld over twee gesprekken). Deel 1 van de brede intake vindt plaats voor de huisvesting in onze gemeente en staat in het teken van een warm welkom en wederzijds kennismaken. Deel 2 van de brede intake is na huisvesting in de gemeente en gaat met name over arbeidstoeleiding, participatie en inkomen. De globale schematische weergave van dit proces is zichtbaar op de volgende pagina.

Wat is daarvoor nodig?

- 1 vragenlijst ontwikkelen
- Duidelijke rolverdeling tussen gemeente en Vluchtelingenwerk
- Medewerker COA laten aansluiten bij 1^e gesprek brede intake
- Documenteren van gegevens die uit de intake komen (voorloper van PIP)

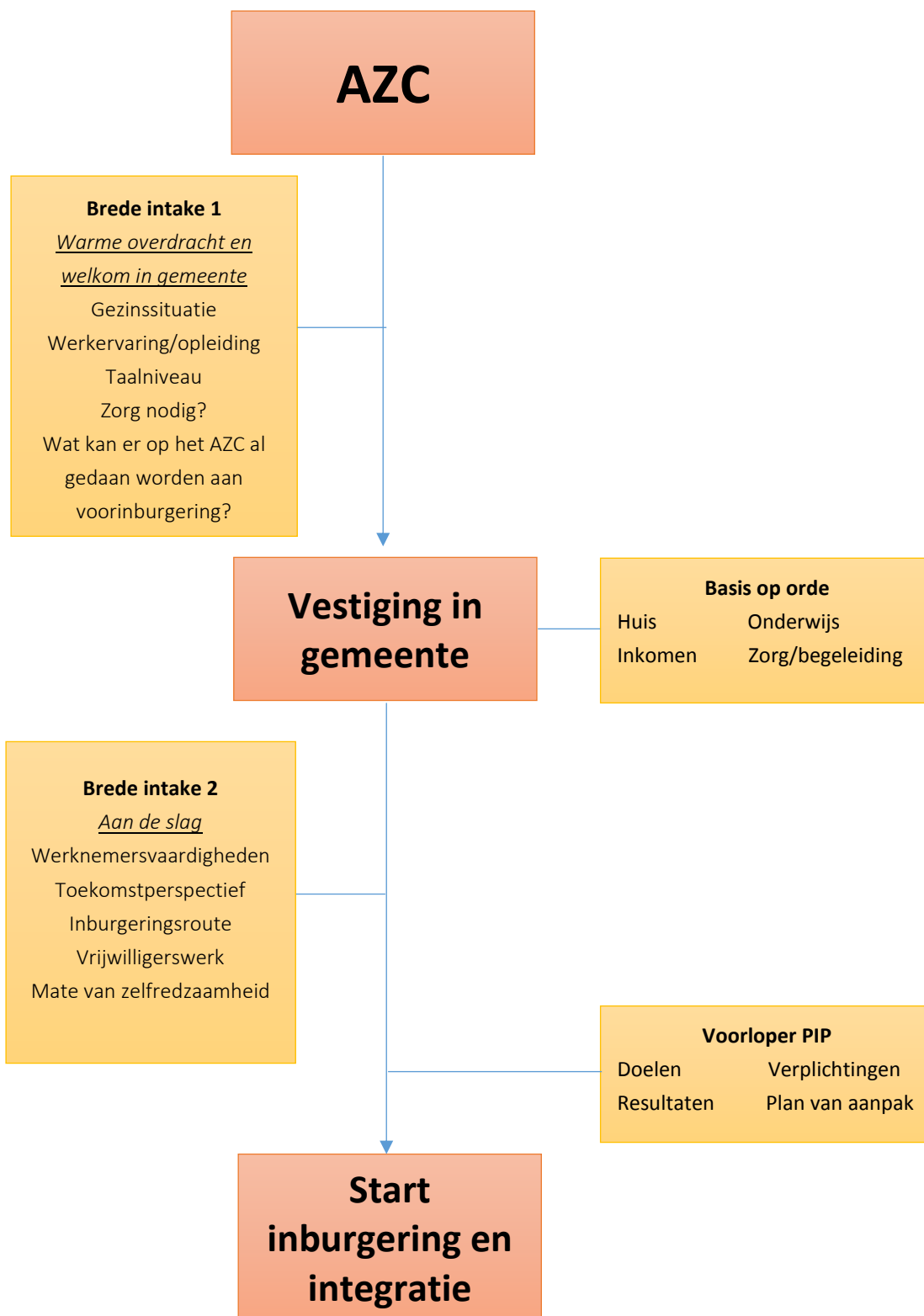
Randvoorwaarden:

- Gemeente is eindverantwoordelijk en heeft daarmee de regie op de compleetheid van de informatie en de verdere voortgang.
- In het concept wetsvoorstel wordt voorgesteld dat de brede intake op locatie in het asielzoekerscentrum (AZC) plaats vindt. Statushouders in onze gemeente komen echter uit verschillende AZC's en niet de dichtstbijzijnde. Het uitgangspunt is dat beide gesprekken in de gemeente plaats vinden. Dit is om zowel de logistieke reden als ook dat daarmee de statushouders al een beeld hebben van de gemeente waar ze komen te wonen. Dat betekent dat voor het 1^e gesprek het COA samen met het gezin naar Steenwijk moet komen. Daarmee wordt meteen een warme overdracht georganiseerd.
- Het documenteren van de informatie die uit de brede intake naar voren komt, waar beide organisaties en de statushouder toegang toe hebben, dient AVG-proof te zijn.

Planning:

- Uiterste startdatum 1 januari 2020
- 1^e evaluatie juli 2020 en eventuele aanpassing
- 2^e evaluatie november 2020

Schematische weergave Brede intake

Participatieverklaringstraject (PVT)

Het participatieverklaringstraject (PVT) is een gemeentelijke verantwoordelijkheid, die in de huidige situatie ook al wordt uitgevoerd. Binnen het huidige inburgeringssysteem is de wettelijke eis voor het PVT een cursusdag van 4 uur over de Nederlandse kernwaarden vrijheid, gelijkwaardigheid, solidariteit en participatie. Dit traject wordt afgerond met de ondertekening van een participatieverklaring, waarin de inburgeraar verklaart van de kernwaarden kennis genomen te hebben, ze te respecteren en een actieve bijdrage te leveren aan de samenleving.

In het concept wetsvoorstel is sprake van een intensivering van het PVT van 4 uur naar 12 uur cursusaanbod. Gemeente Steenwijkerland biedt sinds 2018 al een intensiever traject van 16 uur aan, waarmee meer inhoud wordt gegeven aan dit traject en het gekoppeld is aan lokale organisaties. Het PVT wordt in onze gemeente uitgevoerd door Vluchtelingenwerk.

Naast de intensivering van de uren komt er ook een wettelijke verplichting om tijdens elke cursusdag een excursie aan te bieden. Tijdens het PVT van 2020 zal hier in onze gemeente al mee gestart worden, voor 2019 is dit niet meer haalbaar.

Planning:

- Start PVT met excursies oktober 2019
- Voorbereiding mei 2019

Module Arbeid en Participatie (MAP)

Een nieuwe gemeentelijke verantwoordelijkheid die beschreven staat in het concept wetsvoorstel is het aanbieden van een Module Arbeid en Participatie (MAP). Dit is ter vervanging van het onderdeel Oriëntatie op de Nederlandse Arbeidsmarkt (ONA), wat in het huidige inburgeringssysteem onderdeel is van de inburgeringslessen.

De MAP is, net als ONA, gericht op kennismaken met de Nederlandse arbeidsmarkt en de vaardigheden die benodigd zijn om hieraan deel te nemen. Bij of krachtens AMVB zullen nadere regels worden opgesteld over de inhoud en invulling van de MAP.

Wanneer de invulling van de MAP bekend is kan gestart worden met het ontwikkelen of inkopen van deze module, zodat voor de officiële ingangsdatum van de Wet Inburgering 2021 hier mee geëxperimenteerd kan worden. Of daar in 2020 nog voldoende tijd voor is, is afhankelijk van de snelheid waarmee de AMVB tot stand komt.

Zelfstandig met taalroute (Z-route)

De Z-route is, binnen het aanbod van inburgeringslessen, waar in de nieuwe wetgeving de grootste verandering zit. Dit is een nieuwe route, waarvoor nieuw aanbod ontwikkeld moet worden. Om die reden is het wenselijk om tijdig, voor de ingang van de nieuwe Wet Inburgering, te starten met het ontwikkelen van deze route.

Doelen:

- Primair: Ontwikkelen van een (lokale) Z-route
- Secundair: Testen van de Z-route

De Z-route dient, per inburgeraar, een aanbod te kennen van 800 uur taallessen (door een gecertificeerd NT2-docent) en 800 uur activering en participatie (incl. MAP en PVT).

In de Z-route zal veel aandacht zijn voor hetgeen statushouders (aan taal) nodig hebben om voldoende zelfstandig deel te nemen aan de samenleving. Denk hierbij aan taal gericht op betaald werk, vrijwilligerswerk, financiën, gezondheid en sociaal netwerk. Een lokale verankering van deze route is wenselijk, om te zorgen dat mensen niet aan de zijlijn van onze samenleving komen te staan.

De verdere inhoudelijke eisen zullen in een AMVB vastgesteld worden, waarmee ook zichtbaar wordt welke gemeentelijke beleidsvrijheid er is. Dit is van invloed op de planning voor het ontwikkelen van de Z-route (2020) en te bepalen of het testen en evalueren van de route nog mogelijk is.

Voor zowel de Z-route als de MAP zal een separaat projectvoorstel geschreven worden.

